

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabonapiaci jelentés.....	2
A gabonafélék termelői ára.....	7
A gabonafélék kötési ára a Budapesti Értéktőzsdén	10
Gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési átlagára.....	14
Külpiaci információk	16

Osztályvezető:
Dr. Tunyoginé Nechay Veronika

Készítette:
Molnár Zsuzsa
E-mail: Molnar.Zsuzsa@aki.gov.hu

Olajnövény-piaci jelentés.....	20
A szójabab, a szójaolaj és a szójaliszt kötési ára a chicagói tőzsdén	22-23
A növényi olajok heti átlagára a milánói tőzsdén	24
A nyers növényi olajok árai	25
Az olajos magvak és darák európai árai.....	26

Készítette:
Kemény Gábor
E-mail: Kemeny.Gabor@aki.gov.hu

Bioüzemanyag melléklet 28

Készítette:
Keresztessyné Mohr Katalin
E-mail:
Keresztessyne.Mohr.Katalin@aki.gov.hu

Kiadó:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
Magyarország, H-1463 Budapest Pf. 944
Telefon: (0036) 1 476 6092
Fax: (0036) 1 217 8111
Internet: www.aki.gov.hu

GABONAPIACI JELENTÉS

- **Az USDA novemberi jelentése szerint a világ búzatermelése 686 millió tonna, kukoricatermelése 781 millió tonna körül alakul a 2008/2009. gazdasági évben.**
- **Csökken az argentin, az ausztrál, nő ellenben az EU-27 búzaexportja.**
- **Esik Argentína, emelkedik viszont az EU-27 és Brazília kukorica kivitele.**
- **Az étkezési búza hazai országos termelői ára 35 ezer Ft/t körül stabilizálódott, a takarmánykukoricáé jelenleg 21 ezer Ft/t.**
- **Lényeges változás nem történt sem a világ, sem az európai, sem a hazai tőzsdén a gabonafélék jegyzését illetően.**

Világpiaci kitekintés

Az USDA legfrissebb, novemberi jelentése szerint a **világ búzatermelése** a 2008/2009. gazdasági évben 686 millió tonnára tehető, ami 72 millió tonnával több az előző gazdasági évhez képest. Az októberi becsléshez viszonyított emelkedés háttérében az EU-27 és Oroszország nagyobb búzatermése áll. Ugyanakkor az egyik legfontosabb szereplő, Argentína termése jelentős mértékben csökkenhet az előző évhez viszonyítva, a szárazság valamint a csökkent műtrágyafelhasználás következtében. Az exportot felfelé módosította az USDA, a novemberi becslés szerint 124 millió tonna lehet a 2008/2009. gazdasági évben búza esetében. Az export megoszlásában is változások történtek az elmúlt hónapban. Az alacsonyabb termés miatt a vártnál 1,2 millió tonnával lehet kevesebb az argentin kivitel (6,3 millió tonna). Szintén a termésnövekedés következtében az előző havi becsléshez viszonyítva 0,5 millió tonnával, 13,5 millió tonnára esik az ausztrál export. Ellenben az EU-27 búzaexportja a 2008/2009. gazdasági évben a jelenlegi várakozások szerint 19 millió tonnára emelkedik a növekvő versenyképesség miatt. Az afgán

kiszállításoknak köszönhetően Pakisztán búzaexportja 2,4 millió tonnára emelkedhet.¹

Tényadatok búzaexportra:

- A kazah búzaexport 2008. január és szeptember között 3,8 millió tonna volt, ami 6,1%-kal alatta marad az előző év azonos időszakát tekintve.² Szeptemberben 341,4 ezer tonnát exportáltak, a főbb importőrök Türkmenisztán (73,7 ezer t) és Kirgizisztán (63,8 ezer t) voltak.³
- 2008. július és október között Ukrajna 4,4 millió tonna búzát exportált. Októberben, szeptemberhez képest 14%-kal visszaesett a volumen (1,3 millió tonnára) Főbb importőrök szeptemberben: Spanyolország (336,1 ezer t), Egyiptom (262,4 ezer t) és Izrael (132,2 ezer t).³
- Az USA 2008. július 1. és november 6. között 15 millió tonna búzát exportált.⁴
- 2008. január és szeptember között Oroszország 6,6 millió tonna búzát vitt ki, ebből 6 millió tonnát a Független Államok Közösségén kívüli országokba.⁴
- A mediterrán és a közel-keleti térség jelentős importigénye, továbbá a bőséges ukrán és orosz termés az EU-27 exportőrök határozott fellépését eredményezte. 9,9 millió tonna búza kapott exportengedélyt a 2008/2009. gazdasági év első 19 hetében.¹
- A francia búzaexport július és szeptember között 2,4 millió tonnára tehető, ebből 1 millió tonna Algériába, 500 ezer tonna Marokkóba került.²

A búzaimportot tekintve Pakisztán esetében tapasztalható lényeges változás. Az előző havihoz képest az USDA novemberben már 2,5

¹ USDA novemberi jelentés

² IGC

³ AgriMarket.Info

⁴ Toepfer International

millió tonnára becsüli a búzaimportot a 2008/2009. gazdasági évre a szűkülő hazai kínálat valamint a környező országokba irányuló nagyobb lisztexport miatt.¹ Egyiptom a 2008/2009. gazdasági évben várhatóan 500 ezer tonna búzát importál az Európai Unióból, elsősorban Franciaországból.²

Tényadatok búzaimportra:

- Az Európai Unió az importengedélyek alapján 2,6 millió tonna búzát importált a 2008. július 1. és november 4. közötti időszakban.⁴
- Irak 200 ezer tonna búzát vásárolt kb. fele-fele arányban Kelet-Európából és Ausztráliából.²

ezer tonna

BÚZA						
	Termelés			Export		
	2007/2008 előzetes adat	2008/2009 októberi becslés	2008/2009 novemberi becslés	2007/2008 előzetes adat	2008/2009 októberi becslés	2008/2009 novemberi becslés
Argentína	16 300	12 000	11 000	10 218	7 500	6 300
Ausztrália	13 039	21 500	20 000	7 470	14 000	13 500
Brazília	3 825	5 400	5 400	767	1 200	1 200
Kanada	20 050	27 300	27 300	16 560	18 500	18 500
Kína	109 298	114 000	113 000	2 835	2 000	2 000
EU-27	119 427	147 174	150 596	12 228	18 000	19 000
Kazahsztán	16 600	12 500	12 500	8 181	5 200	5 200
Pakisztán	23 300	21 500	21 500	2 200	1 000	2 400
Oroszország	49 400	61 000	63 000	12 220	14 000	14 000
Ukrajna	13 900	25 500	25 000	1 236	9 000	9 000
USA	56 247	68 026	68 026	34 482	27 000	27 000
Világ összesen	610 592	680 200	682 369	115 492	123 465	124 265
Felhasználás						
	Felhasználás			Import		
	2007/2008 előzetes adat	2008/2009 októberi becslés	2008/2009 novemberi becslés	2007/2008 előzetes adat	2008/2009 októberi becslés	2008/2009 novemberi becslés
Algéria	7 850	8 150	8 150	5 887	5 600	5 600
Brazília	10 400	10 550	10 550	7 074	7 000	7 000
Egyiptom	15 950	16 050	16 050	7 700	7 800	7 800
EU-27	117 736	131 500	131 500	6 932	5 000	5 000
Irán	15 500	15 600	15 600	200	4 500	4 500
Marokkó	7 100	7 400	7 400	4 191	4 000	4 000
Pakisztán	22 400	22 600	22 600	1 554	2 000	2 500
Törökország	16 800	16 900	16 900	2 196	1 500	1 500
USA	29 000	35 489	35 435	3 012	2 600	2 600
Világ összesen	618 213	655 585	656 506	115 492	123 465	124 265

Forrás: USDA 2008. novemberi jelentés

A világ kukoricatermelése várhatóan 781 millió tonna körül alakul a 2008/2009. gazdasági évben. Bár összességében nem történt nagy változás az októberi becslés óta, de az USDA novemberi jelentésében Argentína és az USA termését lefelé, az EU-27 és Ukrajna termését pedig felfelé korrigálta. A kukoricaexportot ugyanakkor az előző havi 82 millió tonnáról 81 millió tonnára helyesbítette. En-

nek megfelelően az USA exportja 1,5 millió tonnával csökkenhet a lassú exportértékesítés valamint az EU és Brazília konkurenciája miatt. Az argentin kukorica-kivitel az alacsonyabb termés következtében 500 ezer tonnával eshet vissza. Az ár-versenyképességnek köszönhetően a brazil kukoricaexport 500 ezer tonnával 9,5 millió tonnára nőhet, ami rekord nagyságú. Az EU-27 exportja is növe-

kedhet – 2 millió tonnára – a nagyobb exportkínálat valamit a fokozott exporttevékenység következtében. Szintén emelkedhet az ukrán export 500 ezer tonnával 3,5 millió tonnára.¹

Tényadatok kukoricaexportra:

- Az USA szeptember 1. és november 6. között 7,7 millió tonna kukoricát exportált.⁴
- Az EU-27 2008. július 1. és november 4. között 594 ezer tonna kukoricát ér-

tékesített külpiacokon az exportengedélyek alapján.⁴

Az Európai Unió kukoricaimportja a nagyobb belső (takarmánygabona-)kínálat következtében 2 millió tonnára mérséklődik, ami az elmúlt 15 évet tekintve a legalacsonyabb.¹

Tényadatok kukoricaimportra:

- 2008. július 1. és november 4. között – az importengedélyek alapján – 1,78 millió tonna kukoricát importált az EU-27.⁴

ezer tonna

KUKORICA						
	Termelés			Export		
	2007/2008 előzetes adat	2008/2009 októberi becslés	2008/2009 novemberi becslés	2007/2008 előzetes adat	2008/2009 októberi becslés	2008/2009 novemberi becslés
Argentína	20 850	19 000	18 000	15 700	10 500	10 000
Brazília	58 600	55 000	55 000	7 883	9 000	9 500
Kína	152 300	156 000	156 000	549	500	500
EU-27	47 519	59 150	59 486	500	1 500	2 000
India	19 310	18 000	18 000	2 800	1 500	1 500
Szerbia	4 054	6 000	6 000	50	750	750
Dél-Afrikai Köztársaság	12 500	11 500	11 500	1 000	2 500	2 500
Ukrajna	7 400	9 000	9 500	2 150	3 000	3 500
USA	332 092	305 662	305 319	60 750	49 000	47 500
Világ összesen	791 959	781 016	781 359	95 876	82 065	81 565
	Felhasználás			Import		
	2007/2008 előzetes adat	2008/2009 októberi becslés	2008/2009 novemberi becslés	2007/2008 előzetes adat	2008/2009 októberi becslés	2008/2009 novemberi becslés
Kanada	13 844	11 500	11 500	3 200	1 600	1 600
Egyiptom	10 400	10 600	10 600	4 200	4 300	4 300
EU-27	63 000	61 000	60 500	13 500	2 500	2 000
Japán	16 500	16 100	16 500	16 614	16 100	16 500
Koreai Köztársaság	8 644	7 300	7 300	9 318	7 200	7 200
Mexikó	32 000	32 500	32 500	9 200	9 000	9 000
Vietnám	5 300	5 800	5 800	700	750	750
USA	262 586	270 142	270 141	500	300	300
Világ összesen	774 179	798 326	797 705	95 876	82 065	81 565

Forrás: USDA 2008. novemberi jelentés

A kínálatnövekedés és a keresletcsökkenés, valamint a pénzügyi válság hatására kialakult ideai alacsony gabonaárak a legtöbb gabona-termelő országban a gabonafélék arányának csökkenését eredményezhetik. Ugyanakkor a túlkínálat és az alacsony árak ellenére az importőröknek továbbra is alacsony szintű a tevékenységük. A jelenlegi világpiaci helyzet

nagyon kedvező a gabonaimportnak és az importőrök számára páratlan lehetőség nyílik nagy hazai készletek felhalmozásához.³

Az is elmondható, hogy az uniós búza egyre versenyképesebbé válik. A hatalmas uniós gabonatermés nyomja a gabonafélék árát, az euró devalválódik, az orosz és ukrán hitelre, a kereskedők pénzügyi nehézségeire vonatkozó

hírek mind hozzájárultak az uniós kereskedők határozott fellépéséhez, az exportengedélyek erőteljes megjelenéséhez.¹

Termelői árak

Az étkezési búza hazai termelői ára 2008. 43-46. hetében 35 ezer Ft/t árszinten stabilizálódott (1. ábra). A regionális különbségek egyre kisebbek, de az egyedi árak szórása viszonylag nagy (a régiótól függően 10-12 ezer Ft/t is lehet a különbség) (1. táblázat). A magasabb dunántúli árakra főleg az olasz export hat, míg az Alföldön – a termesztési adottságokból kifolyólag – a jó minőség befolyásolja pozitívan az árakat. Emellett az is magyarázza a nagy egyedi árkülönbséget, hogy a jó, kiváló minőségű áruért a feldolgozók hajlandóak többet fizetni.

A takarmánykukorica hazai termelői ára 2008. 46. hetében kismértékben emelkedett az előző héthez viszonyítva (2. ábra). Mozgás indult meg az utóbbi hetekben a piacon, jelentős volumenben történik felvásárlás. A regionális árkülönbség ezzel együtt a korábbi 1-2 ezer Ft/t-ról a 46. héten 5 ezer Ft/t-ra nőtt (1. táblázat). Az árak közötti különbséget elsősorban a szemnedvesség-tartalom, illetve annak elszámoltatása befolyásolja. Magasabb szemnedvesség-tartalom esetén a felvásárlási ár – a szárítási költség levonása miatt – helyenként lényegesen alatta marad az országos átlagárnak.

Az étkezési búza termelői ára 2008. 46. hetében 36,53%-kal, a takarmánykukoricáé 60,82%-kal volt alacsonyabb 2007. azonos időszakához viszonyítva (2. táblázat).

Az egységes piacot tekintve a magyar gabonának jelentős szerepe van (és lesz a jövőben is) az unió piacán valamint a harmadik országokba irányuló exportban. A hazai kukorica-piacra jelenleg az elhúzódó felvásárlás, a nagy kínálat és – az egyelőre – visszafogott kereslet jellemző. Ezek háttérben a jelentős hazai és uniós takarmánygabona készlet húzódik. Várhatóan 2009. első negyedében erősödik a magyar kukoricaexport.

Határidős jegyzések

A búza és a kukorica forintban kifejezett jegyzése a **chicagói tőzsdén** 2008. 46. hetében nőtt (5-6. ábra). Emögött azonban valós növekedés legfeljebb búzánál tapasztalható, az is kismértékű. Kukorica esetében stagnálásról van szó, és a forintban kifejezett növekvő kukoricajegyzés a forintnak a dollárhoz viszonyított gyengülésével függ össze. Az ásványolaj világpiaci árának csökkenése miatt vélhetően a kukorica jegyzése sem növekszik a bioetanol-termelés várható mérséklődése miatt. Hiszen az olcsó ásványolajjal egy határon túl (50 USD/hordó ásványolajár) a bioetanol-előállítás már veszteséges.

A **párizsi tőzsdén** a búza euróban kifejezett jegyzése stagnál, a takarmánykukoricáé azonban csökken. A forintban kifejezett jegyzések a forintárfolyam gyengeségének hatását tükrözik (7-8. ábra).

A **Budapesti Értéktőzsde** árupiaci szekciójában alig történt változás a gabonafélék jegyzésében november eleje óta, a regionális hatások befolyásolják továbbra is a jegyzések alakulását (3-4. ábra). Az euro búza tőzsdei jegyzése stagnált, a takarmánykukoricáé kismértékű emelkedés után újra csökkenni kezdett 2008. 47. hetében. Nagyobb ingadozások az euro búza és a takarmánykukorica esetében is a legközelebbi, 2008. decemberi határidőre szóló kötési árban figyelhetők meg.

A pénzügyi és makrogazdasági események a kereslet-kínálati viszonyokkal kombinálódva járultak hozzá a gabonaárak csökkenéséhez. A búza ára az USA-ban a márciusi csúchoz viszonyítva 50%-kal esett, az északi félteke exportőr országainak rekord-közeli termése miatt. A kukorica ára az USA-ban a júniusi csúcs után több mint 40%-t zuhant az EU csökkent keresletének, a vártnál nagyobb amerikai termés és az EU, Oroszország és Ukrajna gazdag takarmánybúza-kínálatának köszönhetően.¹

A búza árában világszinten kisebb változások mentek végbe az elmúlt két évben az időszakos csúcsokkal és ingadozásokkal együtt, mint kukorica esetében. Ez a búza és a kukorica keresleti-kínálati viszonyaival van össze-

függésben. A 2008/2009. gazdasági évben a világ búzatermelése 72 millió tonnával, míg felhasználása csupán 38 millió tonnával nő a 2007/2008. gazdasági évhez viszonyítva. A felhasználást meghaladó termelés következtében a világ búzakészletei feltöltődnek (119,4 millió tonnáról 145,3 millió tonnára) az előző évi csökkenés után. Búza esetében tehát az új gazdasági évben kiegyenlítettőbb keresleti-kínálati viszonyok várhatóak. Ellenben a világ takarmánykukorica termelése előreláthatóan 10 millió tonnával csökken, míg felhasználása 23 millió tonnával növekszik a 2008/2009. gazdasági évben az előző évhez viszonyítva. A világ kukoricakészletei így lényegesen szűkülnek a 2007/2008. gazdasági évhez viszonyítva (126,5 millió tonnáról 110,1 millió tonnára). A keresleti-kínálati viszonyok kukorica esetében jelenleg sokkal feszítettebbek, ami érzékenyen befolyásolja a világpiaci árak alakulását is.

A bőséges világpiaci gabonakínálat (takarmánybúza, árpa, kukorica), az alacsonyabb ásványolajár, a bizonytalan pénzügyi piac és az erősebb USA dollár továbbra is nyomják a kukorica árát.¹ A világpiaci események éreztetik hatásukat az európai és a hazai gabonapiacra is, ami az árakat illeti. Azonban az amerikai tendenciától eltérően – ahol a kukoricajegyzéseket az ásványolaj világpiaci ára és tendenciája jelentős mértékben meghatározza – a hazai gabonaárakat a regionális és uniós gabonabőség, az exportlehetőségek alakítják elsősorban.

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 46. HÉTEN *SZÁRMAZÁSI HELY SZERINT

Megnevezés		*Szarmazási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak - Magyaro.	2008. 45. hét	2008. 46. hét	2008. 46. hét/ 2008. 45. hét (%)
Étkezési búza	tonna	7 063,42	8 955,24	1 041,76	5 323,66	17 060,43	320,46
	Ft/t	33 763,91	35 691,72	32 380,28	34 843,51	34 691,35	99,56
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	23 722,80	20 502,95	2 081,37	54 217,83	46 307,12	85,41
	Ft/t	21 973,69	20 453,09	16 947,54	20 383,68	21 074,52	103,39
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-	-

* Szarmazási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus.

Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

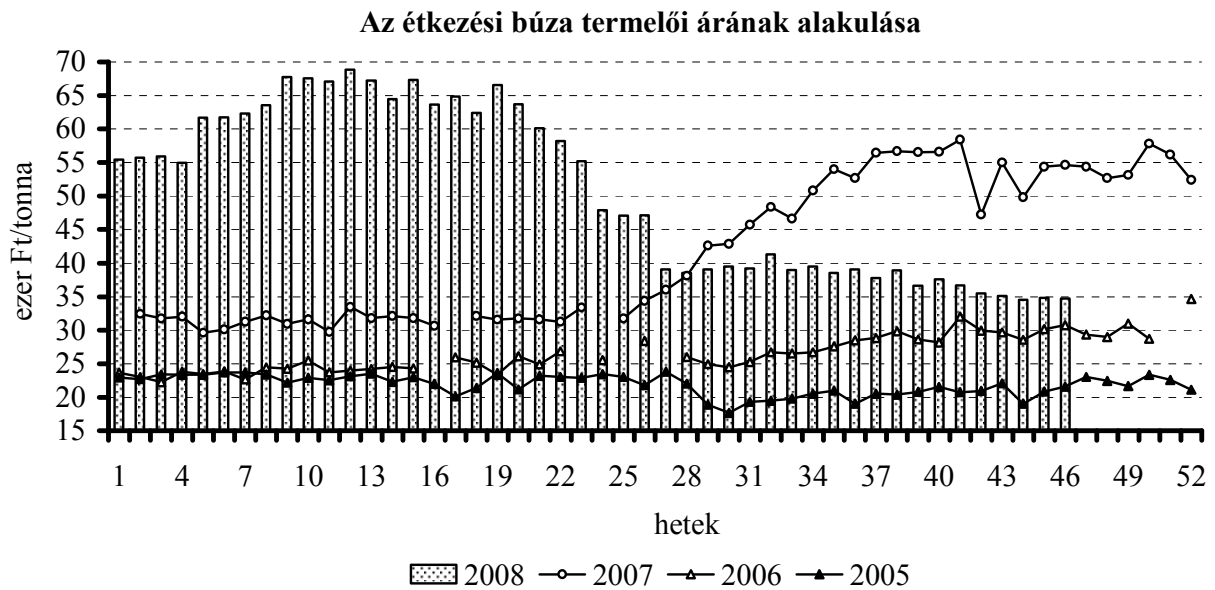
Forrás: AKI PÁIR

A GABONAFÉLÉK TERMELŐI ÁRA A 46. HÉTEN

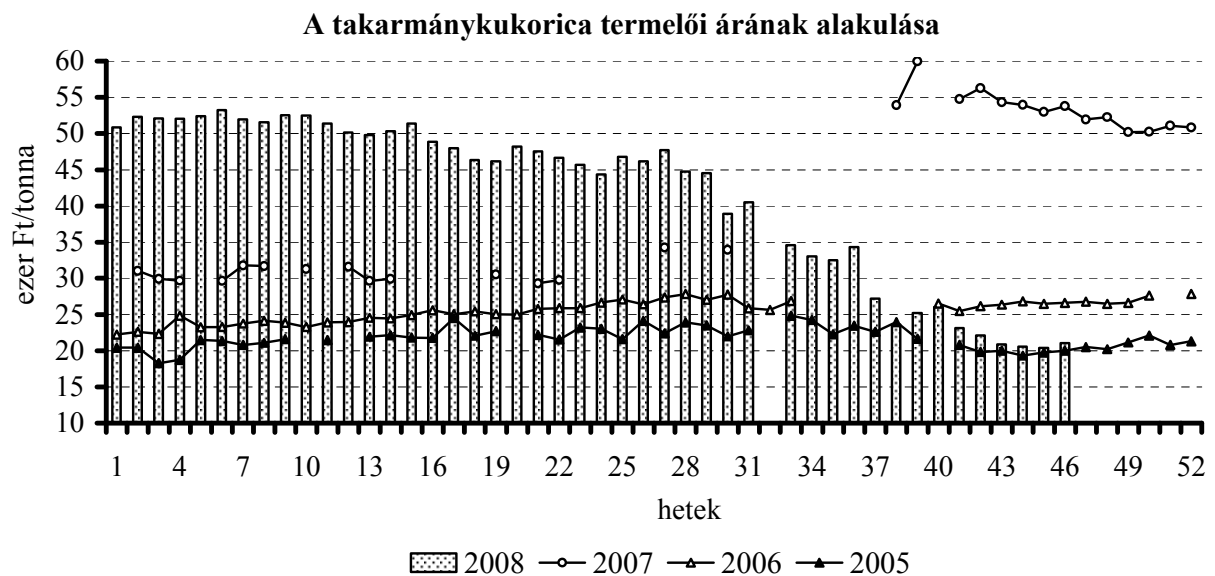
Megnevezés		Országos				
		2007. 46. hét	2008. 45. hét	2008. 46. hét	2008. 46. hét/ 2007. 46. hét (%)	2008. 46. hét/ 2008. 45. hét (%)
Étkezési búza	tonna	5 371,00	5 323,66	17 060,43	317,64	320,46
	Ft/t	54 656,47	34 843,51	34 691,35	63,47	99,56
Takarmánybúza	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica	tonna	20 284,28	54 217,83	46 307,12	228,29	85,41
	Ft/t	53 789,18	20 383,68	21 074,52	39,18	103,39
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/t	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

Forrás: AKI PÁIR, termelői ár: ÁFA és szállítási költség nélküli ár

**AZ ÉTKEZÉSI BÚZA TERMELŐI ÁRÁNAK ALAKULÁSA
NÉHÁNY KÖZÉP-KELET- ÉS NYUGAT-EURÓPAI ORSZÁGBAN**

hetek	Észtország	Nagy-Britannia	Németország	Szlovákia	Magyarország
Ft/tonna					
28	-	50 730	42 420	52 240	38 588
29	-	47 980	41 900	48 790	39 082
30	43 430	44 760	41 100	45 430	39 518
31	-	45 960	39 980	46 620	39 216
32	39 870	-	39 580	4 220	41 292
33	37 960	-	38 990	42 590	38 959
34	39 630	-	39 020	41 790	39 543
35	39 590	-	38 550	37 650	38 556
36	38 410	-	38 850	41 800	39 071
37	38 900	-	37 910	40 700	37 806
38	41 040	-	36 630	35 210	38 917
39	41 400	-	35 470	36 790	36 607
40	46 510	-	35 280	36 590	37 581
41	41 500	-	35 250	36 740	36 728
42	46 010	-	35 180	38 430	35 465
43	40 990	-	35 880	40 490	35 140
44	30 310	-	36 500	36 840	34 511
45	41 440	-	34 000	33 390	34 843
46	-	-	34 760	36 670	34 691

hetek	Oroszország	Lengyelország	Lettország	Bulgária	Litvánia
Ft/tonna					
28	44 860	56 620	-	31 420	47 690
29	34 030	55 430	47 180	29 680	51 840
30	-	54 230	-	28 890	56 400
31	32 960	46 150	-	28 370	39 060
32	37 890	44 230	37 740	28 840	40 370
33	39 640	42 440	39 230	31 220	42 480
34	-	40 830	39 730	32 190	43 440
35	40 150	39 820	40 910	31 660	41 740
36	40 820	39 300	39 030	32 510	42 140
37	-	38 630	39 490	32 590	42 500
38	40 960	39 070	40 410	34 480	41 990
39	38 730	38 800	42 870	34 340	40 690
40	-	36 650	37 170	-	43 050
41	-	35 720	41 110	-	43 540
42	-	35 680	42 920	-	43 220
43	-	36 640	41 400	-	42 530
44	-	34 890	40 320	-	44 410
45	-	35 050	39 270	-	42 040
46	-	-	-	-	-

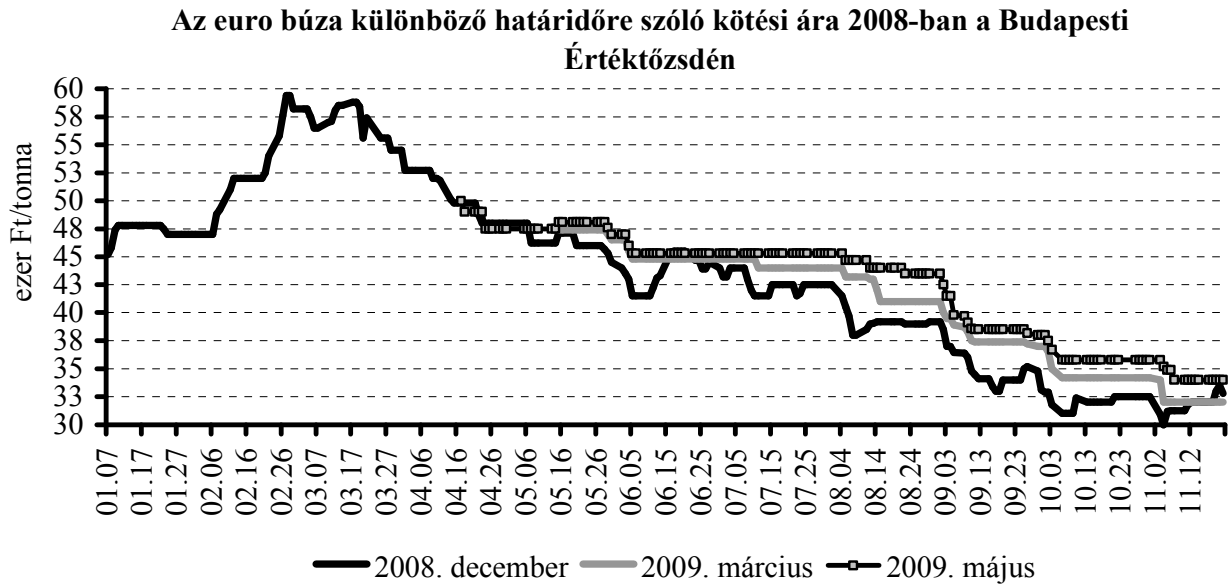
Megjegyzés - az ár a következő standardra vonatkozik:

- hektolitersúly min. 73 kg
- nedvességtartalom max. 14,5%
- idegenmag-tartalom max. 7%
- csírázott szem max. 4%
- Hagberg-féle esésszám min. 220

Eltérések a standardtól:

- Észtország: hektolitersúly 72 kg, Hagberg-féle esésszám 180, csírázott szem 3%
- Nagy-Britannia: hektolitersúly min. 76 kg, Hagberg-féle esésszám 250
- Szlovákia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%
- Magyarország: hektolitersúly 76 kg, csírázott szem max. 2%, Hagberg-féle esésszám 230
- Oroszország: nedvességtartalom max. 15%
- Lengyelország: hektolitersúly min. 76 kg, idegenmag-tartalom max. 6%
- Lettország: nedvességtartalom max. 13%, idegenmag-tartalom max. 5%, csírázott szem max. 3%
- Bulgária: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 4%
- Litvánia: hektolitersúly min. 76 kg, nedvességtartalom max. 14%, idegenmag-tartalom max. 3%

Forrás: AGRIMIS - Portal für Agrarmarkt-Informationssysteme, 2008. 46. hét

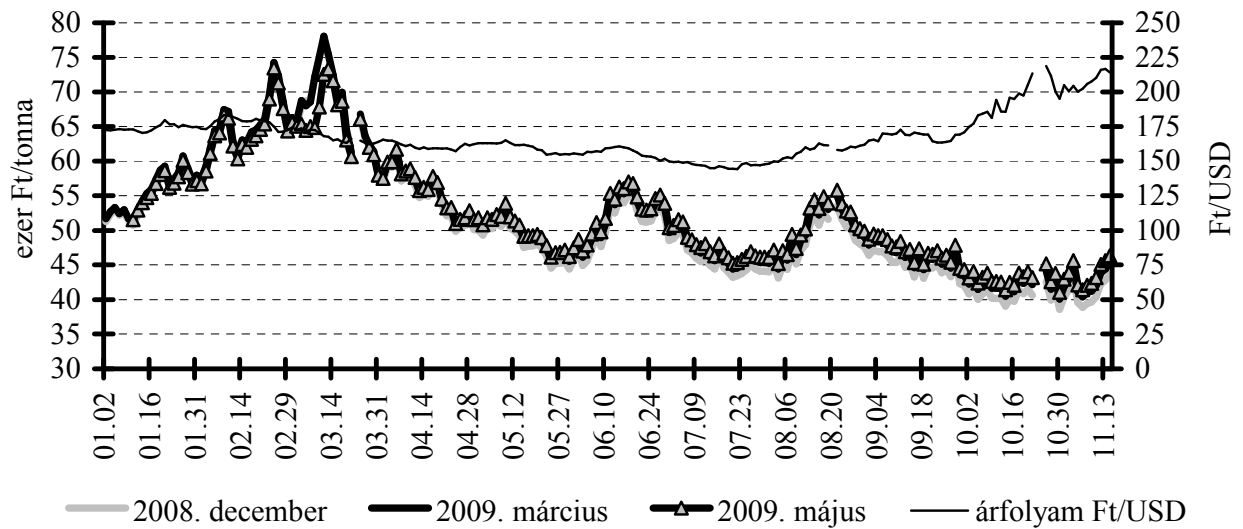

Forrás: BÉT

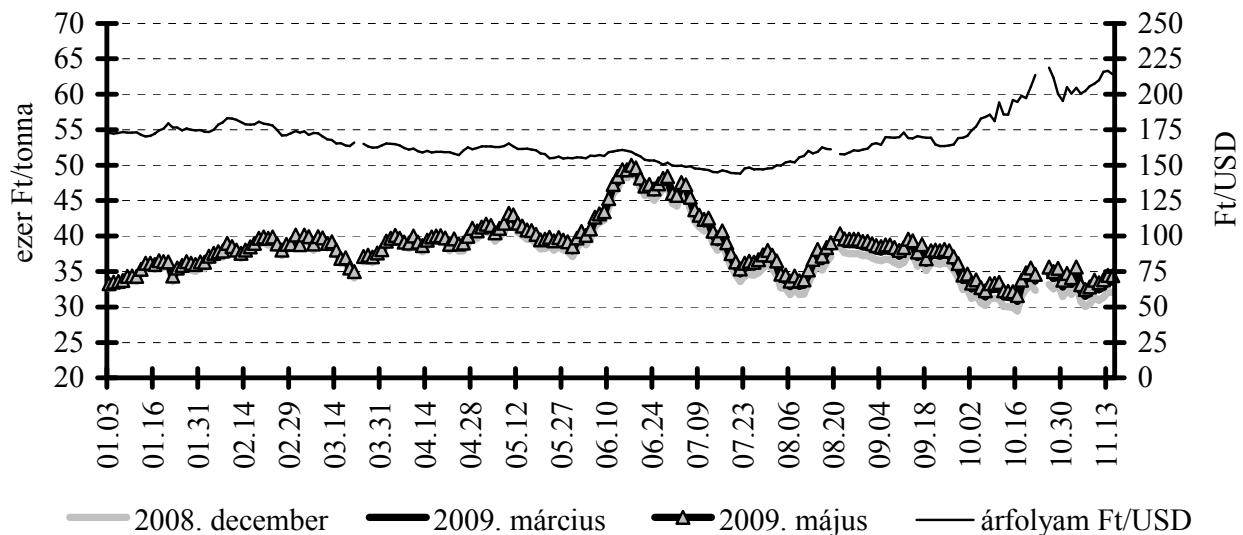
Forrás: BÉT

A búza különböző határidőre szóló jegyzése 2008-ban a chicagói tőzsdén

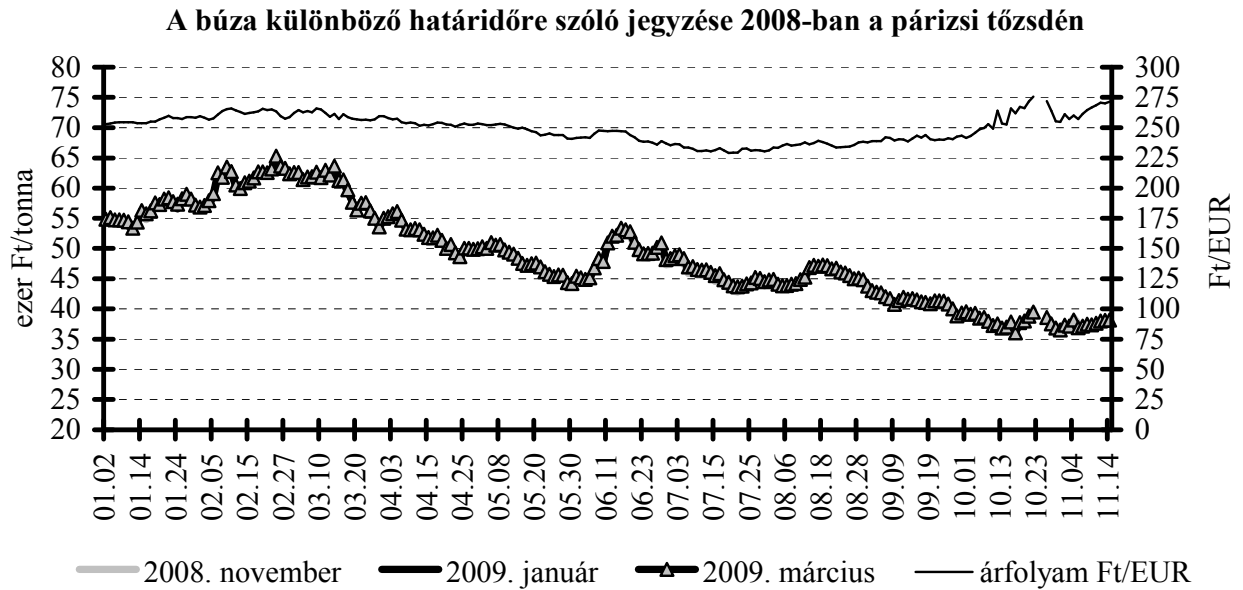
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése 2008-ban a chicagói tőzsdén

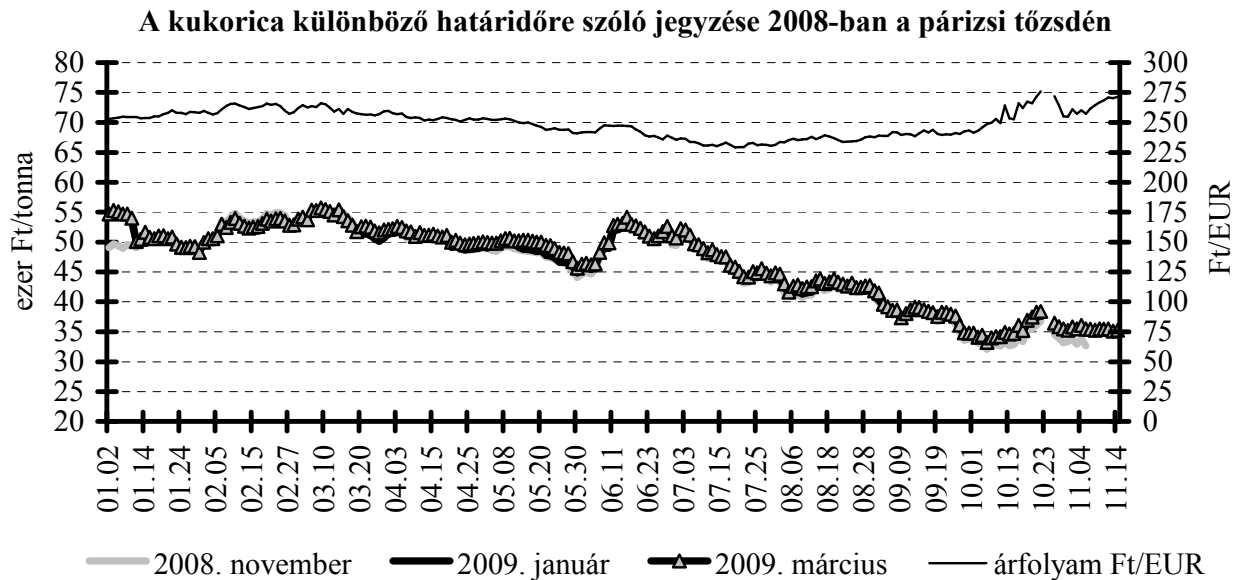
Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

7. ábra

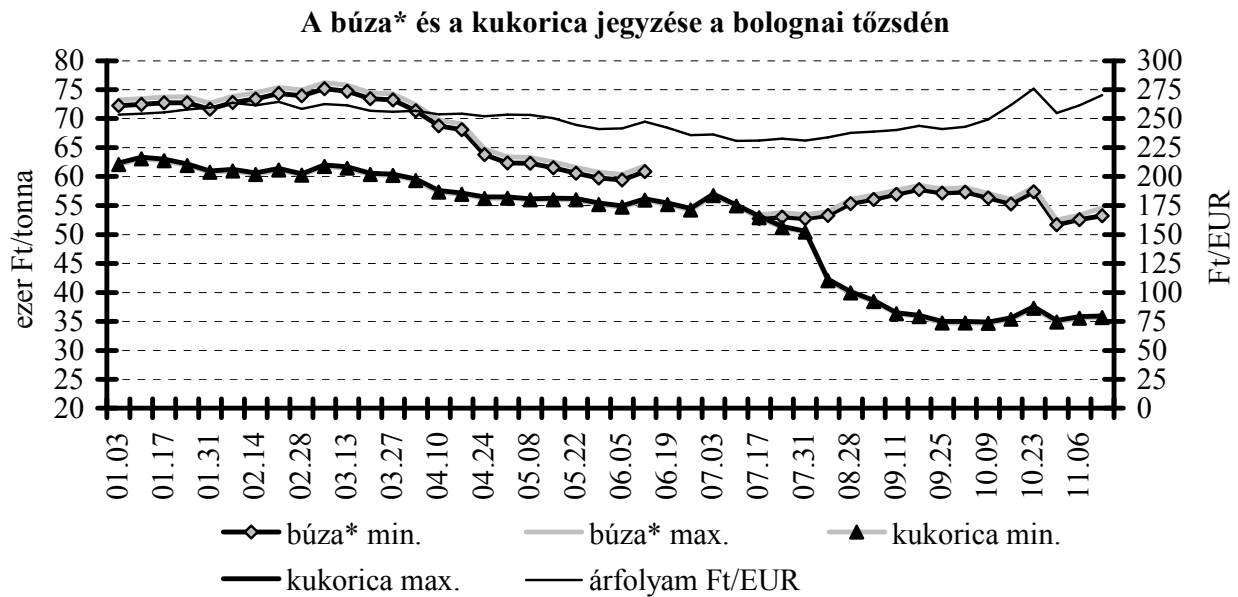

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

8. ábra

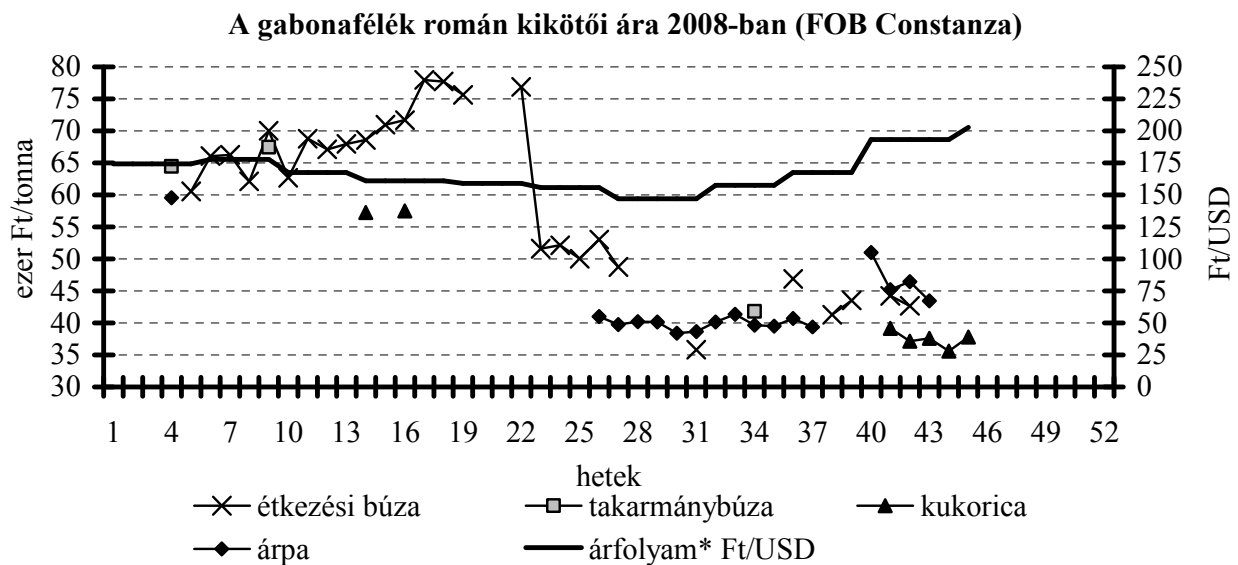

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

Forrás: AGER Borsa Merci Bologna; MNB

* Speciale di Forza: legjobb minőségű lágybúza (80 kg/hl; fehérje 13,5%)

Forrás: MADR - Román Agrárminisztérium; MNB

* Havi átlagárfolyamok, a 45. héten november 7-ig a napi árfolyamok átlaga.

GABONA ALAPÚ TERMÉKEK ÉRTÉKESÍTÉSI ÁRA A 46. HÉTEN

Gabonaipari termékek		Országos				
		2007. 46. hét	2008. 45. hét	2008. 46. hét	2008.46. hét/ 2007. 46. hét (%)	2008. 46. hét/ 2008. 45. hét (%)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1592,52	1759,79	1050,91	65,99	59,72
	Ft/kg	78,36	68,13	67,62	86,29	99,24
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1579,31	1762,05	1506,82	95,41	85,52
	Ft/kg	83,70	71,72	72,43	86,53	100,99
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	1285,97	1149,17	1225,93	95,33	106,68
	Ft/kg	90,01	79,18	77,97	86,63	98,48
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	100,89	59,54	47,31	46,89	79,46
	Ft/kg	88,93	76,97	77,50	87,14	100,69
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	84,40	43,65	35,90	42,54	82,25
	Ft/kg	91,91	80,53	80,63	87,73	100,12
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	110,72	117,38	90,88	82,08	77,42
	Ft/kg	100,26	88,44	91,43	91,19	103,38
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	735,33	899,38	813,14	110,58	90,41
	Ft/kg	78,63	66,28	66,87	85,04	100,88
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	1191,57	1249,55	996,09	83,59	79,72
	Ft/kg	79,90	70,22	70,08	87,71	99,80
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	345,17	534,41	258,32	74,84	48,34
	Ft/kg	86,43	70,90	72,29	83,64	101,96
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	106,95	93,18	44,60	41,70	47,86
	Ft/kg	87,07	75,34	76,67	88,05	101,76
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	87,9	87,97	130,85	148,86	148,74
	Ft/kg	99,12	86,77	86,29	87,06	99,46

Forrás: AKI PÁIR

A MEGFIGYELT GABONA ALAPÚ TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÁRA 2008-BAN

Termék	2007. november	2008. október	2008. november*
Finomliszt BI 55	113	163	146
Fehér kenyér	197	238	236
Félbarna kenyér	177	204	204
Étkezési búzadara AD	138	190	182

Forrás: AKI PÁIR

* 2008. november 19-ig.

KÜLPIACI INFORMÁCIÓK Határidős piacok (2008. november 14.)

6. táblázat

Búza

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago *(ősz, lágy búza)		Kansas **(ősz, kemény búza)		Minneapolis ***(tavaszi, kemény búza)		LIFFE****		
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD / tonna	Ft/tonna	GBP / tonna	
2009. január	140,50	38 157	2008. december	203,63	43 609	2008. december	217,96	46 678	2008. november	94,00
2009. március	140,50	38 157	2009. március	211,07	45 203	2009. március	223,20	47 801	2009. január	96,00
2009. május	141,25	38 361	2009. május	216,40	46 344	2009. május	227,24	48 666	2009. március	98,90
2009. augusztus	144,50	39 243	2009. július	221,54	47 445	2009. július	231,09	49 490	2009. május	102,00
2009. november	150,00	40 737	2009. szeptember	230,18	49 295	2009. szeptember	235,50	50 435	2009. július	104,25
2010. január	150,50	40 873	2009. december	238,81	51 144	2009. december	242,85	52 009	2009. november	113,00

* SRW-Soft Red Winter.

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

** HRW-Hard Red Winter.

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

*** DNS-Dark Northern Spring.

LIFFE - London International Financial Futures and Options Exchange

**** Étekezési és takarmánybúza.

Kukorica

7. táblázat

MATIF, Párizs		CBOT, Chicago	
Szállítási határidő	EUR/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő
2009. január	127,50	34 626	2008. december
2009. március	129,75	35 238	2009. március
2009. június	133,00	36 120	2009. május
2009. augusztus	133,25	36 188	2009. július
2009. november	134,50	36 528	2009. szeptember
2010. január	136,50	37 071	2009. december

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME - Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

Repce

8. táblázat

MATIF, Párizs	
Szállítási határidő	EUR / tonna
2009. február	316,50
2009. május	319,50
2009. augusztus	320,25
2009. november	325,00
2010. február	324,00
2010. május	324,00

MATIF - Marché A Terme d' Instruments Financiers

ÉTKEZÉSI BÚZA ÉS TAKARMÁNYKUKORICA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	EUR/tonna	Ft/t	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
Étkezési búza	2007. 46. hét		2008. 46. hét		
Franciaország					
Rouen	213	54 051	135	36 581	november
La Pallice	224	56 844	137	36 986	november
* Creil	212	53 837	-	-	november
Németország					
Hamburg	232	58 916	-	-	november
Würzburg	230	58 409	-	-	november
Köln	240	60 948	-	-	november
Drezda	225	57 139	-	-	november
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Olaszország					
Milánó	-	-	-	-	-
Bologna	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	233	59 170	145	39 192	november
Spanyolország					
**Barcelona	243	61 710	140	37 841	november
Ausztria					
Bécs	240	60 821	-	-	november
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
*Creil	202	51 257	124	33 473	november
Bordeaux/Bayonne	197	49 988	130	35 094	november
La Pallice	-	-	125	33 743	november
Németország					
Hamburg	215	54 599	-	-	november
Olaszország					
Bologna	-	-	-	-	-
Spanyolország					
**Barcelona	214	54 345	140	37 841	november

* FOB - Free on Board-bérmertesen a hajó fedélzetére rakva.

** - Import búzaár.

Forrás: HGCA - The Home Grown Cereals Authority

TAKARMÁNYBÚZA ÉS TAKARMÁNYÁRPA HATÁRIDŐS KIKÖTŐI ÁRA

	EUR/tonna	Ft/t	Szállítási hónap
Takarmányárpa	2008. 46. hét		
Anglia			
Kelet-Anglia	108	29 235	november
Franciaország			
Rouen	116	31 310	november
La Pallice	-	-	-
* Creil	108	29 148	november
Németország			
Hamburg	-	-	-
Hannover	-	-	-
München	-	-	-
Drezda	-	-	-
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Olaszország			
Bologna	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	126	34 057	november
Spanyolország			
Barcelona	135	36 489	november
Ausztria			
Bécs	-	-	-
Finnország			
Raisio	115	30 948	november
Takarmánybúza			
Franciaország			
*Creil	-	-	-
Németország			
Hamburg	-	-	-
Hollandia			
*Rotterdam	142	38 381	november
Belgium			
Brüsszel	138	37 300	november

* FOB - Free on Board-bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

NEMZETKÖZI GABONAJEGYZÉSEK

BÚZA	2008.11.07.		2008.11.14.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/t	Ft/t	USD/t	Ft/t		
keménybúza						
⁽¹⁾ Kanada CWRS 13,5%	326,31	67 174,18	332,76	71 263,88	november	*FOB St. Lawrence
⁽²⁾ Ausztrália APH 14 %	—	—	—	—	—	*FOB Eastern States
⁽³⁾ US No. 2 DNS 14%	—	—	—	—	—	*FOB Portland
⁽⁴⁾ US No. 2 HRW	—	—	256,50	54 932,04	december	*FOB US Gulf
⁽⁵⁾ Ausztrália ASW	—	—	—	—	—	*FOB Eastern States
⁽⁶⁾ EU, Franciaó. alapminőség	201,20	41 419,03	189,90	40 668,98	november	*FOB Rouen
lágybúza						
⁽⁷⁾ US No. 2 SRW	—	—	200,00	42 832,00	december	*FOB US Gulf
⁽⁸⁾ Ukrajna lágybúza	—	—	150,00	32 124,00	november	*FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
⁽⁹⁾ Kanada CWAD 1	403,00	82 961,58	388,30	83 158,33	november	*FOB St. Lawrence
⁽¹⁰⁾ Kanada CWAD 2	395,50	81 417,63	381,20	81 637,79	november	*FOB St. Lawrence
KUKORICA						
⁽¹¹⁾ US No. 3 YC	—	—	170,60	36 535,70	december	*FOB US Gulf
Argentína	—	—	164,80	35 293,57	január	*FOB Up River
ÁRPA						
⁽¹²⁾ EU, Franciaó., takarmány	173,20	35 654,95	163,20	34 950,91	november	*FOB Rouen
Oroszország, takarmány	160,00	32 937,60	127,50	27 305,40	november	*FOB Black Sea
⁽¹³⁾ US PNW	—	—	—	—	—	*FOB PNW

(1) CWRS - Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(2) Ausztrália APH - Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(3) US No. 2 DNS - USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza

(4) US No. 2 HRW - USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza

(5) ASW - Australian Standard White: standardbúza

(6) EU, Franciaó. alapminőség: a világpiacon elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(7) US No. 2 SRW - USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza

(8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza

(9) Kanada CWAD 1 - Canada Western Amber Durum 1: kemény

(10) Kanada CWAD 2 - Canada Western Amber Durum 2: kemény

(11) US YC 3 - USA No. 3 Yellow Corn

(12) EU, Franciaó., takarmányárpa: a világpiacon elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár

(13) US PNW - USA Pacific Northwest

* FOB: Free on Board - bérmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA- The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- *Tendencia nélkül ingadoznak az árak a szójapiacra, középtávon gyengébb kereslet állhat szemben a gyengébb kínálattal.*
- *Várhatóan jelentősen csökken Argentína 2009-es napraforgó-termelése, megállt a napraforgóolaj árának esése.*
- *A hazai piacon a tőzsdei árakhoz közelítenek a termelői árak, felvásárlásra kerültek a korábban magas áron kötött tételek.*

Világpiaci helyzet

November első felében hektikusan ingadozva, de érdemi tendencia nélkül mozogtak a szójaárak a chicago-i tőzsdén (1-3. ábra). Az okok között az ellentétes hatású, a keresleti és a kínálati oldalt egyaránt érintő hírek is szerepeltek. A kínálati oldalon a vártnál kisebb USA-beli termés (2,8-ról 2,6 t/ha-ra csökkentek a hozamok, így a vártnál kisebb mértékben nőtt a termés tavalyhoz képest), valamint a csökkenő dél-amerikai szójatermés-kilátások szerepeltek. Így összességében a várt 240 helyett csak 235 millió tonnás termés várható 2008-ban, ami miatt nem növelhetőek lényegesen a vészesen megfogyatkozott szójakészleteket.

A keresleti oldalon rövid távon árnövelő tényezők érvényesültek, mivel Kína a tavalyi évhez viszonyítva közel 30 %-kal növelte szójabehozatalát. Ezt azonban nem a megnövekedett belső fogyasztás, hanem a stratégiai készletek növelése eredményezte, így a következő hónapokban várhatóan lényegesen a korábbi szint alá eshet a kínai vásárlások mértéke.

A keresleti oldalon középtávon várhatóan csökken a fogyasztás, melynek okai között a gazdasági válság a legfontosabb. A következő év áralakulását a csökkenő kínálat és a szintén csökkenő kereslet találkozása befolyásolja majd, nehezítve az árak előrejelezhetőségét. Ezt a bizonytalanságot a következő hónapokban csak erősíti a dél-amerikai termés időjárástól függő alakulása.

A pálmaolaj esetében is jelentős bizonytalanság tapasztalható: míg rövid távon várhatóan

nő a malajziai és az indonéz termelés – és ezzel együtt a készletek a kereslet visszaesése miatt – 2009-ben már jelentősen csökkenhet a kibocsátás növekedési üteme, ami egy rossz dél-amerikai szójatermés esetén tovább növelheti a növényolaj-piaci feszültségeket.

Európai kitekintés

A repcemag követte a szójabab mozgását, így november első két hetében nem változtak érdemben az árak (4. ábra). Az árakat november elején kissé emelte az Ausztráliából származó hír, hogy a vártnál kisebb lehet a repcemag-termés, így kisebb lesz a jövő év eleji kínálat. A hónap közepén viszont kissé csökkentek az árak, mivel az ideai termésről szóló legfrissebb információk szerint még nagyobb az EU-s termés, mintegy 19,2 millió tonna. A repceolaj a biodízel-fogyasztásnak köszönhetően még mindig őrzi árelőnyét a többi növényolajjal szemben, amelyek ára ismét tovább csökkent (5. ábra, 2. táblázat).

A napraforgómag piacán az elmúlt három hónapban csak az árat mélybe taszító hírek hangzottak el, elsősorban a kiváló ukrán-orosz termésről (a tavalyi termésnél 2,7 millió tonnával több, 12,9 millió tonna lett a két ország összesített termése) és a kiváló uniós terméseredményekről (a 2007-es eredménynél 2,1 millió tonnával jobb, 6,9 millió tonnás lett a termés). Most megérkezett az első áremelő hír: Argentínában a rossz időjárási viszonyok és a gyengébb árak miatt a tavalyi 2,58 millió hektár után 2,24 millió hektáron vetettek napraforgó, így a várható termés is kisebb, 4,4 után 3,8 millió tonna lehet. Ezért várhatóan nem esnek tovább a napraforgóolaj-árak, jövő év elejétől pedig (különösen egy rossz argentin termés esetén) akár némi áremelkedés is elképzelhető.

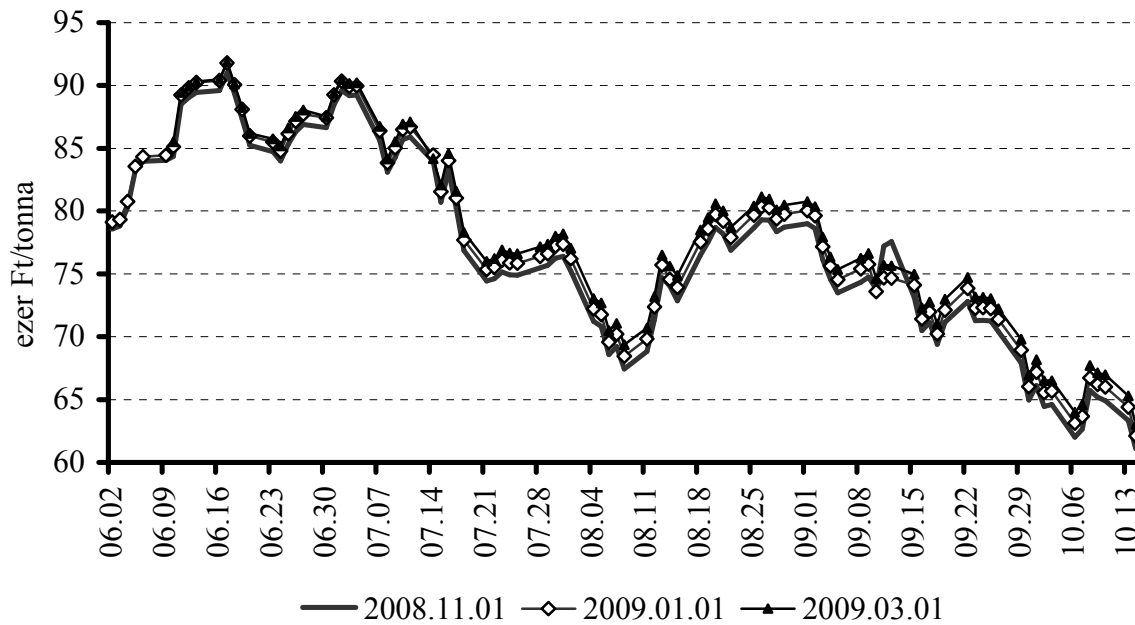
Hazai körkép

A hazai piacon alapvetően nem változtak a tőzsdei árak, követve a nemzetközi tendenciákat (6. ábra). Esett viszont a napraforgómag termelői ára (1. táblázat), mivel a leszerződött mennyiségek kifutásával az olajmalmok már az alacsonyabb áron kezdték felvásárolni a terményt.

A fogyasztói árak csökkenése folytatódott, viszont mind a fogyasztói, mind a feldolgozó értékesítési árak esése lényegesen elmarad a termelői árak változásától (7-8. ábra), ami hasonló aszimmetriát mutat, mint a 2007. évi áremelkedések esetében.

1. ábra

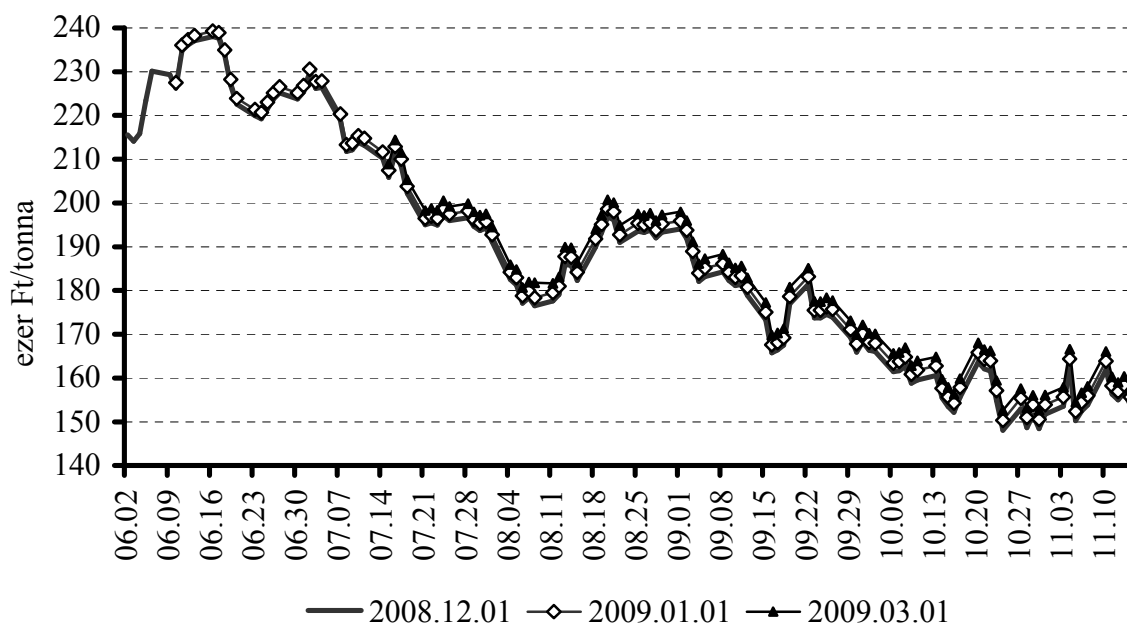
A szójabab különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a chicagói tőzsdén

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

2. ábra

A szójaolaj különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a chicagói tőzsdén

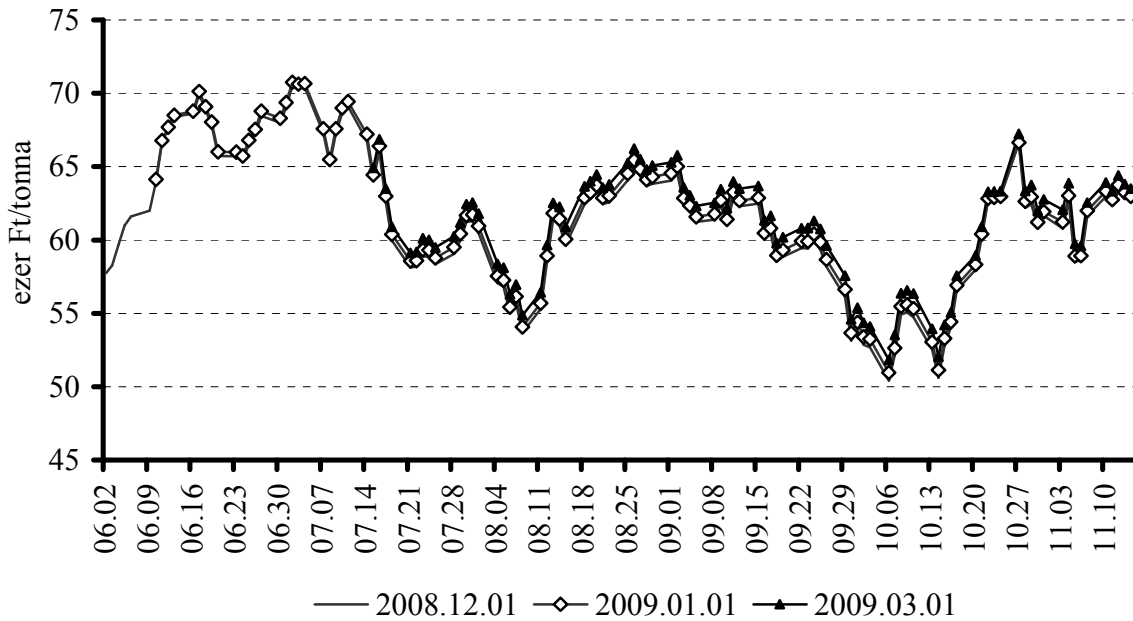

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

3. ábra

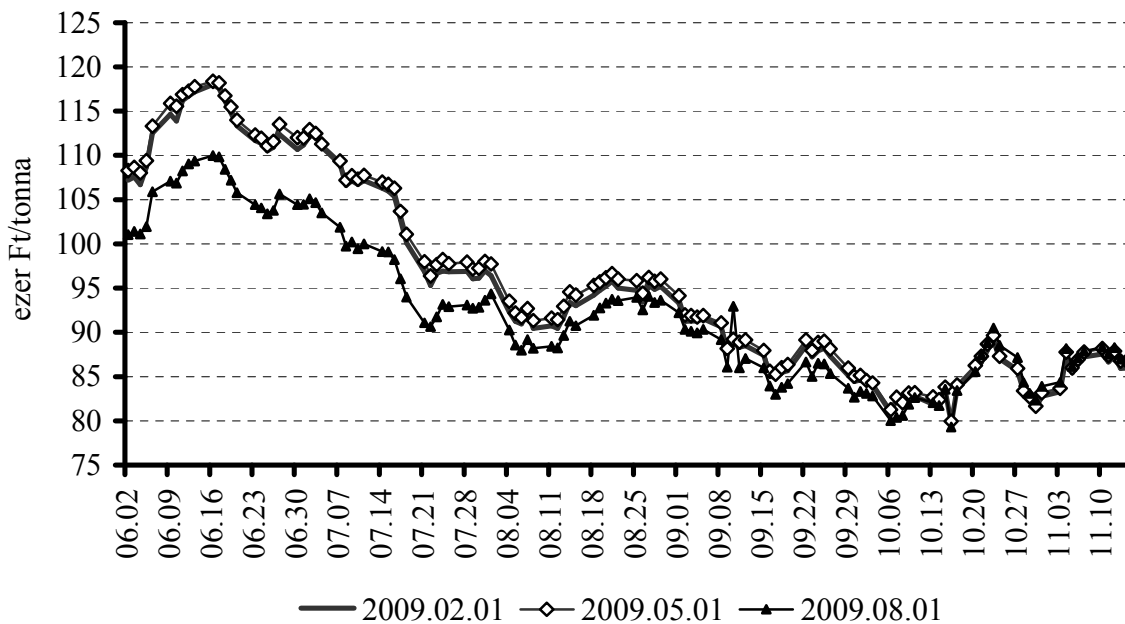
A szójaliszt különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a chicagói tőzsdén

Forrás: CBOT/CME - Chicago Board of Trade

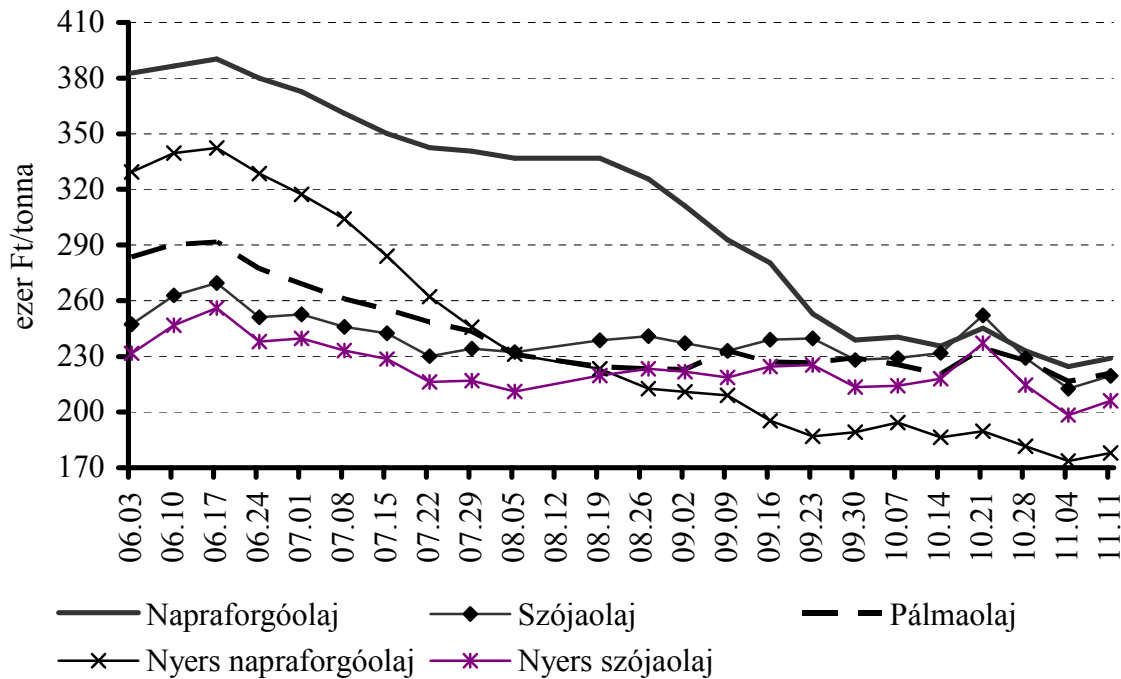
4. ábra

A repce különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a párizsi tőzsdén

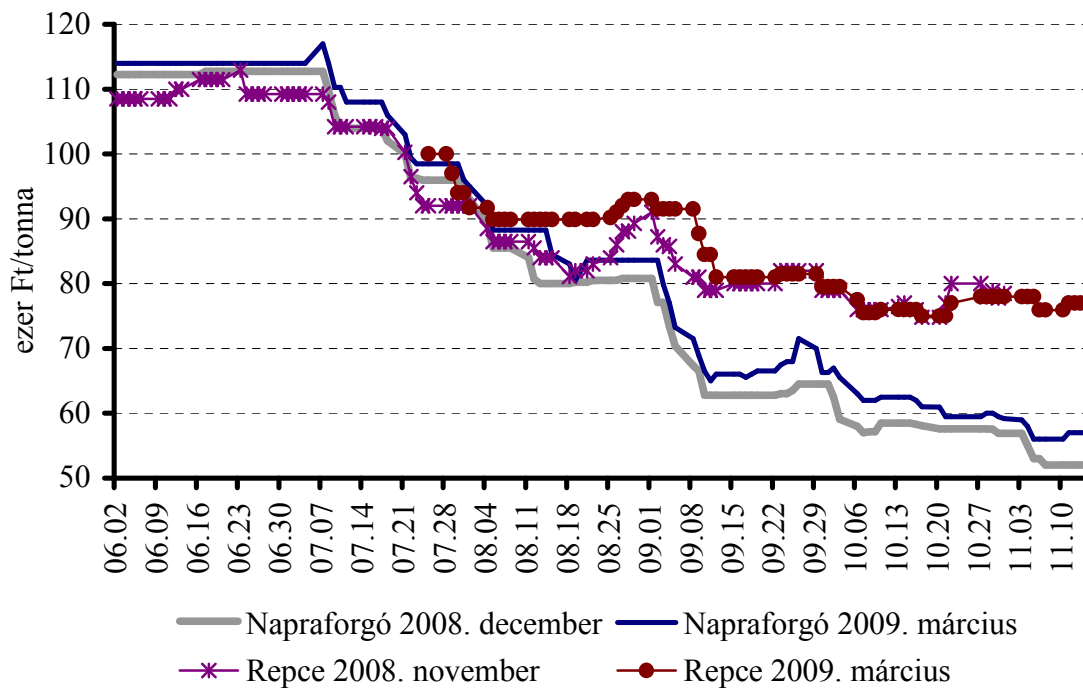
Forrás: MATIF Marché A Terme d' Instruments Financiers

A növényi olajok heti átlagára 2008-ban a milánói tőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló kötési ára 2008-ban a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői, a belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési átlagára

Megnevezés		2007. november	2008. október	2008. november*	2008. november / 2007. november	2008. november / 2008. október
Ipari napraforgómag	tonna	219 435	246 903	203 706	92,8	82,5
	Ft/t	101 454	75 393	70 026	69,0	92,9
Repcemag	tonna	30	22 849	7 114	23 432,8	31,1
	Ft/t	73 650	98 137	96 630	131,2	98,5
Nyers napraforgóolaj	tonna	68	172	196	289,8	114,2
	Ft/t	304 571	224 763	201 939	66,3	89,8
Napraforgódara	tonna	23 600	10 911	8 425	35,7	77,2
	Ft/t	33 704	27 141	26 144	77,6	96,3
Nyers repceolaj	tonna	-	3 053	1 812	-	59,3
	Ft/t	-	225 015	213	-	0,1
Repcedara	tonna	-	7 704	1 559	-	20,2
	Ft/t	-	27 683	33 697	-	121,7

Forrás: AKI PÁIR

* Előzetes adat.

2. táblázat

A nyers növényi olajok árai*

Ft/t

Ország		Hollandia	Német-ország	Olasz-ország	Egyesült Államok	Magyar-ország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt nagyker. ár	Prompt nagyker. ár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	08.10.17	189 551	-	186 329	-	-
	08.10.31	179 376	-	181 514	-	-
	08.11.14	188 558	-	177 861	-	-
Repceolaj	08.10.17	207 196	211 207	-	-	-
	08.10.31	203 658	210 238	-	-	-
	08.11.14	211 832	217 807	-	-	-
Szójaolaj	08.10.17	192 492	195 166	217 911	172 636	-
	08.10.31	168 410	173 971	214 516	169 845	-
	08.11.14	181 687	181 415	206 051	159 415	-

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BM, CME

* Fontosabb exportőr és importőr államok.

Az olajos magvak és darák európai árai

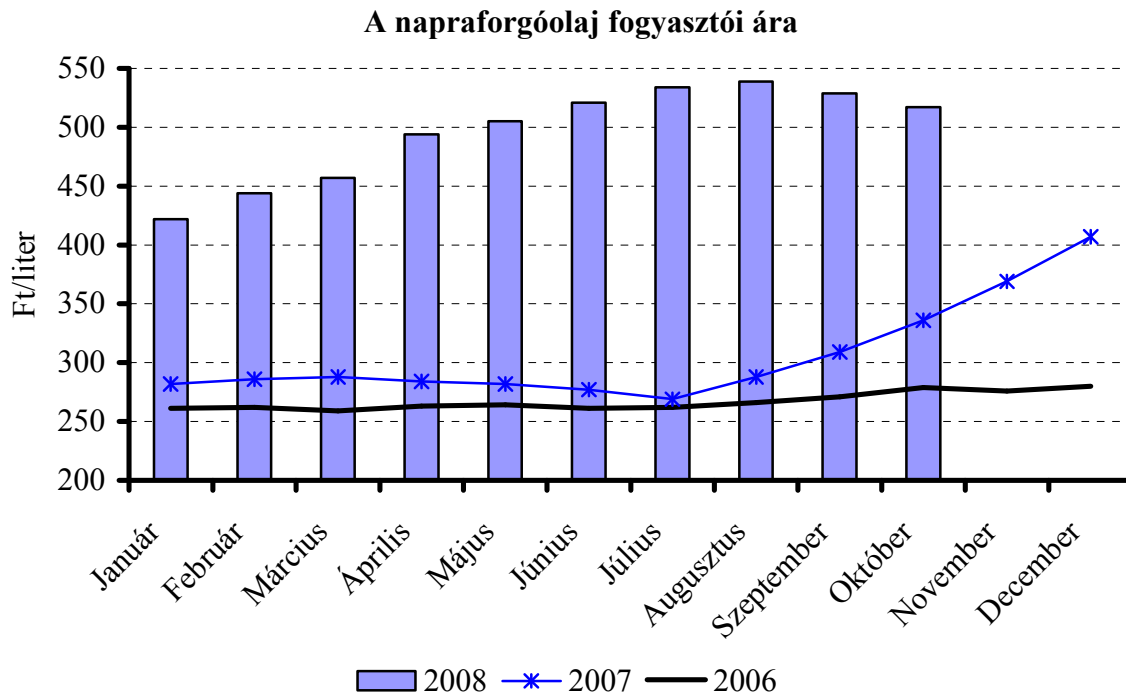
Ft/t

Ország		Hollandia	Francia-ország	Német-ország	Ausztria	Magyar-ország
Termék	Időpont	Ártípus				
		Prompt ár az olajmalom kapujában	Prompt ár az olajmalom kapujában	Heti termelői és értékesítési ár *	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
<i>Napraforgó-mag</i>	08.10.17	84 215	66 838	-	-	77 562
	08.10.31	70 497	65 275	-	-	69 226
	08.11.14	73 327	72 648	-	-	76 112
<i>Napraforgó-dara</i>	08.10.17	28 192	31 547	-	33 261	-
	08.10.31	27 624	30 810	-	33 188	27 272
	08.11.14	27 701	31 232	-	32 628	26 231
<i>Repce-mag</i>	08.10.17	89 028	84 483	83 103	81 157	92 862
	08.10.31	84 335	84 596	78 647	77 863	94 445
	08.11.14	89 621	85 955	84 063	79 877	88 749
<i>Repce-dara</i>	08.10.17	30 745	35 451	31 133	33 261	26 544
	08.10.31	30 549	34 987	30 124	33 188	-
	08.11.14	33 676	38 917	33 846	31 815	35 839

Forrás: AKI PÁIR, ZMP, BLPW

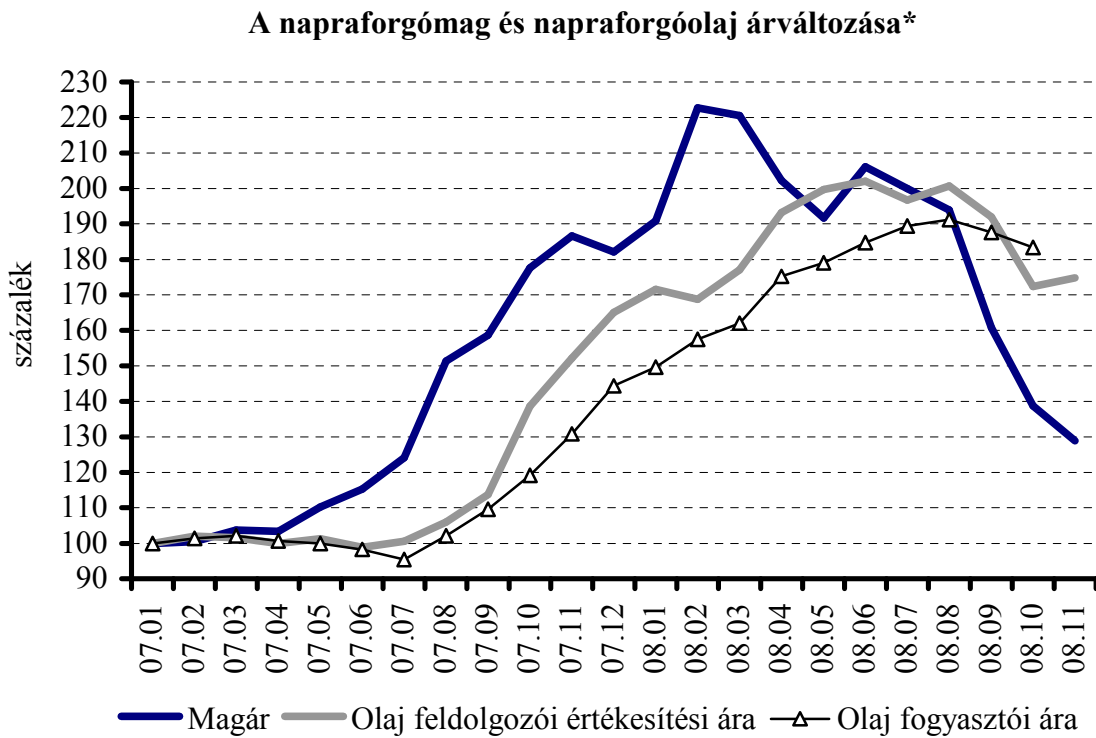
* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő.

7. ábra

Forrás: KSH

8. ábra

Forrás: AKI, KSH

* 2007. január: 100%.

Bioüzemanyag melléklet

Biogáz

Az Európai Parlament Ipari, Kutatási és Energiatügyi (COM-ITRA) Bizottsága 2008. szeptember 11-én megszavazta, hogy 2020-ra az Európai Unió energiafogyasztásának 20%-át megújuló energiaforrással biztosítsa. A biohajtóanyagok üzemanyagba történő kötelező bekeverési arányát 10%-ban jelölték meg. A Bizottság meghatározta a bekeverésre kerülő biohajtóanyag előállításának alapanyag szerinti összetételét, amennyiben a bekeverésre kerülő biohajtóanyag 40%-át nem élelmiszer előállítására alkalmas alapanyagokból készült termékekkel kell megoldani. Szakértők véleménye szerint ezt a célt nehezebb lesz elérni, mint a 2020-ig célul kitűzött, az összes biohajtóanyag bekeverési arányára (10%) vonatkozó elképzelést. A Bizottság 2014-ben felül fogja vizsgálni az intézkedések környezeti, társadalmi és szociális hatásait. Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy a sokat vitatott biodízel és bioetanol termelés mellett a biogáz és más megújuló energiák jelentőségét növeljék.

Az európai biogáztermelés 2007-ben 5,9 millió tonna volt olajegyenértében, 2006-hoz képest ez 20,5%-os többletet jelent. A jelentős emelkedés oka, hogy az ásványi eredetű hajtóanyagok és energiahordozók áremelkedése miatt 2007-ben és 2008 első felében nagyon kedvező lehetőségnek tűnt a biogáztermelés.

A biogázt többféle szerves anyagból lehet előállítani: hulladékból, energianövényekből, háztartási hulladékból és állattartó telepek melléktermékéből (trágya, hígtrágya).

Az Európai Unió a hulladékkezelést fontos feladatnak tekinti, ez adta a biogáztermelés kezdeti lendületét. A hulladék felhasználása a biogáz termelésére ugyan nőtt, de jelenleg részaránya a teljes termelésből csak 15,0%.

Egyre több biogáztermelő-üzem alapozza termelését mezőgazdasági növényekre. Az energianövényeket feldolgozó biogáz-üzemek fejlődésének lehetőségei Európában nagyok, különösen a két nagy területtel rendelkező mezőgazdasági országban, Lengyelországban és Franciaországban. Jelenleg az előállított biogáz 49,2%-át mezőgazdasági növényekből állítják elő.

Az úgynevezett „egyéb forrás” az összes biogáz-termelés 35,7%-át teszi ki.

A Bizottság javasolja a trágyalé nagyobb mértékben történő hasznosítását. A trágyalé felhasználásával csökkenthető a felszabaduló metán mennyisége is.

A biogáz legfontosabb felhasználási célja az elektromosáram-termelés, ami a biogáz-felhasználás mintegy 58,4%-át teszi ki (19937,2 GWh). Az elektromos áram ára azonban erősen szóródik az egyes tagállamok között: viszonylag alacsony Írországban, Spanyolországban és Görögországban, míg Belgiumban és Franciaországban magas. A biogáz átalakítása villamos energiává csak azokban az országokban kifizetődő, ahol az elektromos energia ára magas.

Fűtésre történő felhasználás esetén a biogázt metánnal dúsítva keverik a földgázhoz. Fűtési célra 356,9 ktoe mennyiséget használt fel Európa. A földgáz árának emelkedése miatt sok ország vált abban érdekeltté, hogy biometánt keverjen a földgázba (pl. Svédország). A Bizottság támogatja azt, hogy szigorú előírások szülessenek a biogáz földgázba történő bekeverésére vonatkozólag, és javasolja, hogy az ún. „zöld villamos energia árához” hasonlóan a földgázhoz történő keverés esetén is legyen egy kötelező átvételi ár.

Svédország a biogáz hajtóanyagként történő felhasználásában ért el vezető szerepet, de 2006-tól Németországban és Ausztriában is erőfeszítéseket tesznek a biogázzal hajtott gépjárművek elterjesztéséért.

A biogáz-termelést különböző módon, de minden tagállam támogatja.

A megújuló energiára vonatkozó, 2008. június 6-án megjelent német törvény értelmében 2009-től az energianövényeket alapanyagként felhasználó üzemek – melyek termelése nem haladja meg az 500kWh-t –, a korábbi 6 cent/kWh támogatás helyett 7 cent/kWh-t kapnak. Ha egy üzem termelése során több mint 30% hígtrágyát használ föl, akkor további támogatásban részesül. Ennél több támogatásra azok az üzemek számíthatnak, melyek termelése nem éri el a 150 kWe, hígtrágya felhasználása esetén ezek az üzemek 4 cent/kWh támogatást kapnak, míg 500 kWe teljesítmény alatti üzemek 1 cent/kWh-t kaphatnak. A német kormány 2008. március 10-i rendelete előnyt biztosít a biometán előállítók számára, ha terméküket a földgázhoz keverik. A kormány célja, hogy 2030-ra a megtermelt biogáz a teljes gáz szükséglet 10%-át fedezze. Az elmúlt néhány évben Németország vált Európa vezető biogáz-előállító országává, a mintegy 2,4 millió tonna (2007) biogáz-termeléssel. A teljes termelés 71,2%-a kisfarmokon történik, összesen 3750 üzemben. A termelőegységek száma 250-nel több, mint egy évvel korábban, de ennek ellenére a termelésnövekedés üteme lelassult. Ezt a szakértők a mezőgazdasági termékek korábbi áremelkedésével hozzák kapcsolatba. Németországban elsősorban energianövényeket (kukorica, búza stb.) használnak föl a termelés alapanyagaként.

A dán kormány a felvásárlási árat elektromos áram céljára történő hasznosítás esetén 0,745 DKK/ kWh-val (10 eurócent/kWh) növelte. A tiszta biogázt – megfelelő kezelés után – földgázba is bekeverik, ebben az esetben a támogatás mértéke 0,405 DKK/kWh (5,4 eurócent/kWh). A felvásárlási árat minden évben kiigazítják. A kormány célja, hogy a jelenlegi teljesítményt 2020-ra 239 ktoe-re növeljék (2007-ben 97,9 ktoe volt), mely a dán fogyasztás 1,2%-t jelenti. A kormány a szövetkezeti tulajdonban lévő létesítmények fejlődésében látja a jövőt. Az üzemek legfontosabb alanyaga a hígtrágya, és az élelmiszeripari melléktermék/hulladék.

A svéd kormány szintén számos intézkedését hozott a biogáztermelés fejlesztéséért, pl. támogatják a biogáz-hajtóanyagú járművek vásárlását. Európa legtöbb biogáz-hajtóanyagú gépjárművét itt adták el, és évente már 28 millió Nm biogázt használnak föl üzemanyagként. Svédországban azonban a termelés fő célja a fűtési célú biometán-előállítása, ezzel csaknem 2 millió m³ földgázt tudnak helyettesíteni.

Hollandiában az áprilistól bevezetett új támogatási rendszer lényege, hogy mind az elektromos áramot, mind a biometánt előállító üzemekben a termelési költségek alapján megállapították a felvásárlás referencia árát, amit minden évben a villamos energia piaci áráról függően korrigálnak. Abban az esetben, ha az elektromos áram előállítása mezőgazdasági növényekből és háztartási hulladékból történik, akkor a referencia ár 5,8 cent/kWh. Trágya és szerves hulladék felhasználása esetén azon üzemek részére, melyekben a termelés nem éri el az 50 MWe-t, 12 évre 12 cent/kWh-ban garantálták a referencia árat 2008-ban. A földgázba keverhető tiszta biometán előállítására vonatkozó referencia árat az elkövetkező 12 évre 27,7 cent/Nm-ben állapították meg.

Ausztriában a felvásárlási ár 17 kWh/cent volt, ami különösen a 100 ktoe-nél kisebb termelő egységeknek kedvezett. A biogáztermelő üzemek elsősorban energianövényt dolgoznak föl, az elmúlt évben azonban az alapanyag magas ára korlátokat szabott a fejlődésnek.

Nagy-Britanniában 2008. júliusában hozták nyilvánosságra a biogáz-termelésre vonatkozó új adatokat. Az országban a támogatással kapcsolatban kvótarendszert dolgoztak ki (ROC), melyet 2007/2008-ban 7,9%-kal emeltek, és 2015-re 14,5%-ra növelnék. Nagy-Britanniában is a termelés legfontosabb alapanyagát az energianövények jelentik.

Megállapítható, hogy az energianövényt felhasználó üzemek termelése nőtt az elmúlt évben a legdinamikusabban. Az EU tagállamok ezért különböző módon, de még hatékonyabban támogatják a hulladék, és az ún. „egyéb alapanyagú” termelés fejlődését. A Bizottság véleménye szerint a támogatások idővel fokozatosan megszüntethetőek lesznek.

Szakértők szerint a Bizottság eredeti célja – mely szerint 2010-re az Európai Unió 15 millió tonna biogázt termelne olajegyenértékben kifejezve – nem biztos, hogy elérhető lesz. A jelenlegi becslések szerint Európa 2010-re előreláthatólag 7,8 millió tonna (olajegyenértékben) biogáz termelésre lesz képes.

A biogáz alapvető energiaforrás, mely hozzájárul a fenntartható gazdasági és mezőgazdasági fejlődéshez, és az Európai Unió energiafüggségét csökkentheti. Míg a biodízel és a bioetanol termelésbővülésének üteme az Európai Unióban az elmúlt években lelassult, addig a biogáz előállítása lendületesen fejlődik.

Forrás: Eurobarometer

Margaret Persson: Biogas upgrading and utilization as vehicle fuel. Swedisch Gas Center

GWh = Gigawattóra

Ktoe = Kilótonna olajegyenérték

Nm = Newton méter

MWe = Megawatt-termelési kapacitás

A **Gabona és Ipari Növények** kiadvány kéthetente jelenik meg.
A Piac-információs Szolgálat adatszolgáltatói valamint a rendszerhez még csatlakozni kívánó szervezetek számára a hozzájárulás térítésmentes.

A Gabona és Ipari Növények kiadványon kívül kínáljuk még az

Élőállat és Hús
Tej és Tejtermékek
Baromfi
Zöldség, Gyümölcs és Bor
kiadványokat is

A Tej és Tejtermékek kiadvány havonta jelenik meg, a többi kéthetente.

A kiadványokkal kapcsolatban részletesebb felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt, tel. 1-476-3064

Kiadványaink a hazai piaci információkon kívül tájékoztatnak a szomszédos országok és az EU piaci árairól is. A hazai és külpiai ártendenciák összehasonlítása, valamint a világpiaci folyamatok figyelése alapján a kiadványok megkönnyíthetik a hazai termékek piaci helyzetének megítélését és esetleg e termékek külpiacon való elhelyezését is.

KIADJA

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci-árinformációs Szolgálat
H-1093 Budapest, Zsil u. 3-5.
Telefon: (0036) 1-476-6092
Fax: (0036) 1-217-8111
Internet: www.aki.gov.hu
E-mail: akii@akii.hu